

Landsbygds- och infrastrukturdepartementetSölvesborgs kommun
Repslagaregatan 1
294 80 Sölvesborg

Överklagande av Länsstyrelsen i Blekinge läns beslut om detaljplan D2 för del av fastigheten Norje 79:1, Sölvesborgs kommun

Regeringens beslut

Regeringen bifaller överklagandet och upphäver det överklagade beslutet. Byggnadsnämnden i Sölvesborgs kommuns beslut står därmed fast.

Ärendet

Byggnadsnämnden i Sölvesborgs kommun beslutade den 22 februari 2024 att upphäva del av D2, del av Norje 79:1 Detaljplan, inom del av fastigheten Norje 79:1 i kommunen.

Länsstyrelsen i Blekinge län beslutade den 29 april 2024, i ärende 1215–2024, att med stöd av 11 kap. 11 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, upphäva kommunens beslut. Beslutet finns i *bilagan*.

Sölvesborgs kommun överklagar länsstyrelsens beslut och yrkar att regeringens ska undanröja länsstyrelsens beslut och fastställa kommunens beslut.

Kommunen anför bland annat följande.

För det aktuella området gäller sedan 1958 en byggnadsplan som bland annat reglerar mark för fritidsstugor, bad och idrott samt allmän plats, park och väg. Under åren har utbyggnad skett i strid med planen, vilket har medfört att ett antal fritidsbostäder är placerade på allmän platsmark och/eller mark för bad och idrott. Planområdet upphävs för att ny bebyggelse inte är lämplig och för att byggnadsplanen inte stämmer överens med de faktiska

förhållanden som har uppstått inom området. Konsekvensen av upphävandet är att området framöver inte längre är detaljplanelagt. Avsikten är inte att möjliggöra ytterligare byggnation inom området, som utgörs av ett trettiotal stugor av sommarstugekaraktär och inte är avsett för permanentbebyggelse. Länsstyrelsen har felaktigt tolkat syftet med upphävandet som att det skulle vara att utöka bebyggelsen i området. Länsstyrelsen menar att kommunen bör överväga att göra en ny detaljplan som innehåller skydd mot översvämning för såväl befintlig som utökad bebyggelse.

Området har ett låglänt läge och översvämningsrisk föreligger redan i dag. Den befintliga bebyggelsen ligger delvis inom riskområdet. Någon avsikt att möjliggöra ytterligare bebyggelse finns inte, varför syftet med en ny detaljplan endast skulle vara att skydda befintlig bebyggelse mot översvämnningar, något kommunen inte ska göra i nuläget. Det finns inte några outnyttjade byggrätter där nya stugor kan uppföras. Inom området finns det inte heller allmänna värden eller samhällsviktiga funktioner som behöver skyddas. Det saknas incitament för kommunen att ansvara för eller bekosta skyddsåtgärder och kostnaderna för sådana åtgärder skulle vara orimliga i förhållande till det skyddsvärda ur ett kommunalt intresse. Om fastighetsägarna själva gör dessa investeringar för att bevara sina intressen behövs det inte heller någon detaljplan för att skydda befintlig bebyggelse.

En ny detaljplan som får laga kraft kan inte säkerställa att marken är lämplig för bostadsändamål mot bakgrund av områdets låga läge. Beträffande eventuell nybyggnation, som endast kommer att omfatta enstaka kompletteringar, sker prövning i bygglovsprocessen. Vid en sådan prövning prövas om en byggnadsåtgärd överhuvudtaget kan tillåtas på den avsedda platsen, dvs. om åtgärden uppfyller de allmänna intressena om lämplig markanvändning som kommer till uttryck i 2 kap. PBL, särskilt med avseende på översvämningsrisk i 2 kap. 5 § 5 PBL. Kommunen har vid upphävandet av planområdet tagit hänsyn till såväl allmänna som enskilda intressen inom det utrymme som PBL ger. Om länsstyrelsens beslut står fast innebär det att den äldre planen alltjämt gäller för området, vilket medför att felaktigt uppförda byggnader och anläggningar strider mot planbestämmelserna.

Boverket har yttrat sig i ärendet. Till yttrandet har fogats ett yttrande av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, numera Myndigheten för civilt försvar, MCF.

Boverket anser att länsstyrelsens beslut ska upphävas och anför bland annat följande.

Ett upphävande av en byggnadsplan ska i PBL:s mening hanteras på samma sätt som ett upphävande av en detaljplan. Av planbeskrivningen i det aktuella fallet framgår det att syftet med upphävandet inte är att utöka bebyggelsen, även om en viss utbyggnad kan ske inom respektive tomt.

Av planbeskrivningen framgår det vidare att genom upphävandet av planen uppstår ett planlöst läge, vilket innebär att det inte längre finns någon plan som ger rättighet att uppföra byggnader. Om någon avser att utföra en lovpliktig åtgärd måste kommunen pröva om åtgärden kräver en ny detaljplan eller om åtgärden kan prövas med bygglov utifrån platsens förutsättningar. Eventuella byggåtgärder som omfattas av lovplikt efter ett upphävande måste då uppfylla förutsättningarna för bygglov utanför detaljplan. I en sådan prövning ska det bland annat bedömas om åtgärden förutsätter planläggning enligt 4 kap. 2 § PBL och, om detaljplaneläggning inte krävs, om åtgärden uppfyller kraven i 2 kap. samma lag. Att bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet prövas då av byggnadsnämnden i bygglovsprövningen, eftersom frågan inte är avgjord genom en detaljplan.

Kommunens beslut att upphäva planen kan därför inte på förhand kan sägas innebära att bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till risken för översvämning. Huruvida bebyggelsen blir olämplig är inte anhängigt upphävandet av planen i sig, utan beror på hur kommunen sedan hanterar situationen i de efterföljande bygglovsprövningar med beaktande av översvämningens risk. Länsstyrelsen har inte gjort sannolikt att kommunens beslut om upphävande av planen innebär att bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till risken för översvämning. Länsstyrelsen har därmed inte haft stöd för att upphäva beslutet.

MCF anser att länsstyrelsens bedömning att upphävandet av planen kan innebära en ökad bebyggelse och större skador och kostnader vid en översvämningshändelse är rimlig och anför bland annat följande.

Länsstyrelsen och kommunen är överens om att området är låglänt, att det redan i dag föreligger en risk för översvämning och att en större del av området därmed är olämpligt för bostadsändamål. Upphävandet av planen skulle inte föranleda någon omlokalisering av bebyggelse eller byggnadsverk,

inte heller föreslås några skydds- eller säkerhetsåtgärder. Ett upphävande av planen skulle inte minska risken för översvämning.

Upphävandet kommer, enligt kommunen, innebära vissa lättnader i bygglovsplikten och att viss möjlighet till utveckling och utbyggnad av befintlig bebyggelse ges. Skydds- och säkerhetsåtgärder har inte redovisats tillräckligt.

Eventuell tillkommande utveckling och utbyggnad av befintlig bebyggelse, om än blygsam, kan innebära en högre risk för översvämning. Dessutom medför eventuellt ändringarna i PBL från den 1 december 2025 möjligheter till större bygglovsfria byggnader utanför detaljplanelagt område.

Kommunen har beretts tillfälle att yttra sig över Boverkets och MCF:s yttranden.

Kommunen anför att den ställer sig bakom Boverkets bedömning men har i övrigt inget ytterligare än tidigare framfört att anföras i ärendet.

Skälen för regeringens beslut

Länsstyrelsen ska enligt 11 kap. 10 § andra stycket 5 och 11 § första stycket PBL upphäva kommunens beslut att upphäva en detaljplan i dess helhet, bl.a. om beslutet innebär att en bebyggelse blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Endast om länsstyrelsen kan göra sannolikt att ett statligt intresse inte visas tillräcklig hänsyn har länsstyrelsen stöd för att upphäva kommunens beslut efter prövning enligt 11 kap. PBL, jfr regeringens beslut den 10 maj 2012 i ärende S2011/02175, den 28 juni 2018 i ärende N2016/08141, den 10 mars 2022 i ärende Fi2020/03203 samt den 12 juni 2025 i ärendena LI2023/00156 och LI2023/01414.

Länsstyrelsen har bedömt att kommunens beslut kan antas innebära att tillkommande bebyggelse blir olämplig med hänsyn till risken för översvämning.

Som Boverket påpekar innebär ett upphävande av byggnadsplanen att ett planlöst läge uppstår och att det inte längre finns någon plan som i sig ger rätt att uppföra byggnader. Boverket anför att frågan om eventuella framtida

lovpliktiga åtgärder då får provas genom bygglov eller, om förutsättningar finns, genom ny planläggning. Boverket anför vidare att det inte på förhand kan sägas att kommunens beslut att upphäva byggnadsplanen per automatik innebär att bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till risken för översvämning och att den bedömningen i stället beror på hur kommunen hanterar efterföljande prövningar av konkreta åtgärder. Regeringen delar Boverkets bedömningar.

MCF anför bl.a. att de ändringar i PBL som trädde i kraft den 1 december 2025 ger utökade möjligheter till bygglovsbefriade åtgärder utanför detaljplanlagt område. I detta ärende provas om upphävandet av byggnadsplanen i sig medför att bebyggelsen blir olämplig i den mening som avses i 11 kap. 10 § andra stycket 5 PBL. Vad MCF har anfört föranleder därför inte någon annan bedömning.

Mot bakgrund av utredningen i ärendet, särskilt Boverkets yttrande, anser regeringen att länsstyrelsen inte har haft fog för att upphäva kommunens beslut. Överklagandet bör därför bifallas och länsstyrelsens beslut upphävas. Sölvesborgs kommuns beslut står därmed fast.

På regeringens vägnar

Peter Kullgren

Matilda Toft

Kopia till

Försvarsdepartementet/ESS

Klimat- och näringslivsdepartementet/KL och ME

Boverket

Länsstyrelsen i Blekinge län

Myndigheten för civilt försvar

Sölvesborgs kommun

Länsstyrelsen
Blekinge

Beslut

1 (11)

Datum
2024-05-29

Diarienummer
1215-2024

Sölvesborgs kommun

Delgivningskvitto

Överprövning av antaget upphävande av detaljplan D2 för del av Norje 79:1, Sölvesborgs kommun

Kommunens ärendenummer: 2019/82

Beslut

Länsstyrelsen upphäver i enlighet med 11 kap. 11 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, kommunens beslut, den 22 februari 2024, att anta upphävande av detaljplan för del av Norje 79:1, Sölvesborgs kommun.

Sammanfattande bedömning

Länsstyrelsen bedömer sammanfattningsvis att ett upphävande av detaljplanen kan antas innebära att tillkommande bebyggelse blir olämplig med hänsyn till risken för översvämning enligt 11 kap. 10 § p 5 PBL

Länsstyrelsen finner därför att kommunens beslut att anta upphävande av detaljplan för del av Norje 79:1, Sölvesborgs kommun, ska upphävas.

Redogörelse för ärendet

Byggnadsnämnden gav 2019-12-12 § 125 i uppdrag åt Stadsarkitektavdelningen att upphäva del av byggnadsplan D2 inom del av fastigheten Norje 79:1.

Byggnadsnämnden har den 22 februari 2024 beslutat att anta upphävande för del av detaljplanen/Byggnadsplan D2. Av antagandebeslutet framgår bl. a. följande. Förslag till byggnadsplan för fritidsområde vid Norje Boke vann laga kraft 6 augusti 1958. Byggnadsplanen reglerar bland annat mark för fritidsstugor, bad och idrott, samt allmän plats, park och väg. Utbyggnad har däremot inte skett i enlighet med planen och ett stort antal bostäder är, helt eller delvis, placerade på allmän platsmark och/eller mark för bad och

idrott. Det innebär att en stor del av bostäderna inte kan beviljas ytterligare bygglov. Gällande byggnadsplan är således ett hinder och inte ett stöd för byggnation. Detaljplanen har handlagts med utökat förfarande.

I planbeskrivningen anges att vid ett upphävande av detaljplanen uppstår ett planlöst läge, vilket innebär att det inte längre finns någon plan som ger rättighet att uppföra byggnader. Om någon avser att utföra en lovpliktig åtgärd på platsen behöver kommunen göra en bedömning av om åtgärden kräver en ny detaljplan eller om åtgärden kan provas med bygglov direkt utifrån platsens förutsättningar.

För området närmast vattnet så är en konsekvens att det inte längre i planen är avsett för idrott och bad, även om ändamålet inte hindras utan plan. Boende inom området kommer ha mindre möjlighet och förutsägbarhet i hur området kommer användas. Exempelvis skulle betesdrift vara möjlig inom området.

Länsstyrelsen fick den 29 februari 2024 meddelande om att ett upphävande av detaljplanen D2 antagits.

Kommunen har den 26 september 2022 bedömt att detaljplanens upphävande inte är av den art och storleksordning som i förordning 1998:905 om miljökonsekvensbeskrivningar bedöms medföra betydande miljöpåverkan. Bedömningen grundar sig på att området redan är utbyggt och ianspråktaget sedan lång tid tillbaka för fritidshusbebyggelse.

Länsstyrelsen har i samrådsyttrandet från den 1 februari 2023 dnr 6239-2022 varit enig med kommunen i bedömningen. Av länsstyrelsens yttrande framgår dock att det är olämpligt att upphäva detaljplanen i syfte att utöka bebyggelsen på grund av översvämningsrisken i området. Kommunen bör överväga att göra en ny detaljplan som också innehåller skydd mot översvämnning för såväl befintlig som utökad bebyggelse. Vidare framgår det av yttrandet, berörande prövningsgrunderna, att frågor som berör hälsa/säkerhet avseende översvämningsrisk måste lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges gällande översvämningsrisken för att ett antagande inte skall provas av länsstyrelsen.

Som kommunen beskriver ligger en stor del av befintlig bebyggelse lågt i förhållande till översvämningsrisk. Det finns i dagsläget ingen övergripande plan för att skydda området från en stigande havsnivå. Upphävande av planen syftar till en ökad bebyggelse på platsen, vilket kanske kan verka som ett obetydligt beslut om man bara ser till påverkan på enskilda fastigheter. Att underlätta för bygglov inom ett definierat riskområde för översvämnning innebär dock stora samlade konsekvenser eftersom varje utökad bebyggelse bidrar till större skador och kostnader vid en översvämningshändelse.

Negativa konsekvenser riskerar att drabba både nuvarande och framtida fastighetsägare. Länsstyrelsen anser därför att det inte är lämpligt att upphäva detaljplanen i syfte att utöka bebyggelsen på grund av översvämningsrisken i området.

I samrådsredogörelsen den 28 mars 2023 kommenterar kommunen länsstyrelsens yttrande med att:

Syftet med upphävandet är inte att utöka bebyggelsen, utan då utbyggnad inte har skett i enlighet med planen och ett stort antal bostäder är, helt eller delvis, placerade på allmän platsmark och/eller mark för bad och idrott. Det innebär att en stor del av bostäderna inte kan beviljas ytterligare bygglov. Hade en utbyggnad varit syftet så hade skydd mot översvämnning redovisats.

Länsstyrelsen framförde även under granskningsskedet den 2 juni 2023 dnr 2241-2023 att kommunen bör överväga att göra en ny detaljplan som också innehåller skydd mot översvämnning för såväl befintlig som utökad bebyggelse. Vidare framfördes att länsstyrelsen anser att det är olämpligt att upphäva detaljplanen på grund av översvämningsrisken i området då det riskerar att tillkomma viss bebyggelse.

Länsstyrelsen beslutade den 20 mars 2024 att överpröva kommunens antagandebeslut att upphäva detaljplan för del av Norje 79:1 i Sölvesborgs kommun i enlighet med 11 kap. 10 § PBL.

Förhållande till ÖP

Området är utpekad i kommunens gällande översiktsplan som befintlig bebyggelse. I översiktsplanarbetet ska kommunen ge sin syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämnning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra (3 kap. 5 § PBL). Kommunen bör prioritera de platser där risken för skador framstår

som störst. I det arbetet behöver flera tidshorisonter användas, för att beskriva utvecklingen över tid.

Kommunen skriver i sin översiktsplan att:

”Låglänt mark och översvämningsrisk finns längs hela kusten och drabbar viss befintlig bebyggelse i Norje och Pukavik. Sammanhängande vallar eller murar i fastighetsgräns kan anordnas för vissa av fastigheterna. För andra bör möjligheten till reträttområden utredas”.

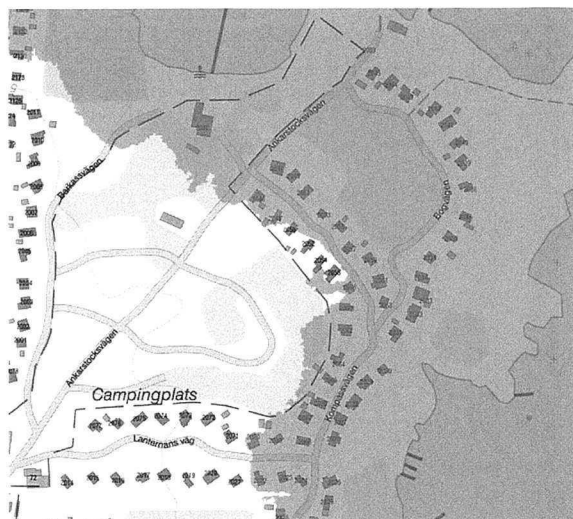
Länsstyrelsen yttrade sig i samrådsskedet om att marken inom byggnadsplanen behöver utredas vidare i dessa frågor i enlighet med översiktsplanens riktlinjer. Det framgår inte att kommunen bemött länsstyrelsens synpunkt i samrådsredogörelsen. Kommunens kommentar, enligt länsstyrelsen, går emot vad som anges i länsstyrelsens riktlinjer¹ samt översiktsplan då kommunen kommenterar i redogörelsen att ”en stor del av bostäderna inte kan beviljas ytterligare bygglov. Hade en utbyggnad varit syftet så hade skydd mot översvämning redovisats”. Länsstyrelsen uppfattar det som att kommunens menar att tillkommande bebyggelse är önskad inom området.

Planområde

Aktuellt markområde för upphävande är planlagt i D2 som delvis allmän platsmark för väg och park samt kvartersmark för fritidshusbebyggelse, bad och idrott, vattenområde och hamnändamål.

Planområdet ligger utmed havskusten där största delen av det antagna upphävandet av detaljplan för del av detaljplan Norje 79:1 D2 har upphävts.

¹ Riktlinjer för bedömning av översvämningsrisk (lansstyrelsen.se)

Figur 1. Översvämmat område vid ett vattenstånd på +3,6 m i RH 2000.

Skäl för Länsstyrelsens beslut

Enligt 11 kap. 10 § PBL ska länsstyrelsen överpröva kommunens beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan bland annat om en bebyggelse blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Vid upphävande av en detaljplan gäller samma regler för processen som vid antagande av en ny detaljplan.

Planbeskrivningen

Avsteg från riktlinjerna² ska motiveras i planbeskrivningen och bygglovshandlingarna. Kommunerna behöver redovisa ett utförligt resonemang i planhandlingarna om översvämningsrisken, såväl sannolikhet som konsekvenser. Även eventuella lokala tilläggsfaktorer ska beaktas. Det ska framgå vilken planeringshorisont som använts oavsett om ny detaljplan upprättas eller inte.

Framtida skyddsåtgärder

När framtida skyddsåtgärder krävs för att en bebyggelse ska anses lämplig ställer länsstyrelsen mycket höga krav på kommunen att visa att skydden kommer att uppföras. Utgångspunkten i plan- och bygglagen är att frågor kring hälsa och säkerhet ska vara slutligt avgjorda i samband med antagande av detaljplan. Åtgärder kan exempelvis vara att reservera utrymme för framtida skyddsåtgärder, grundlägga marken så att skydd kan byggas senare, höja eller skydda tillfartsvägar eller anlägga en översvämningsyta. Om marken ska

² Riktlinjer för bedömning av översvämningsrisk (lansstyrelsen.se)

skyddas mot stigande havsnivåer med framtida åtgärder så som vid bygglov behöver kommunen motivera sin åtgärd och visa på att åtgärden är realistisk och genomförbar ur ett tekniskt, ekonomiskt och juridiskt perspektiv. Redovisningen ska visa hur skyddet ska utföras med beräknade kostnader samt hur skyddet ska finansieras³.

Bygglov

För prövningen av bygglov ska man ta hänsyn till både enskilda och allmänna intressen och syftet ska vara att uppnå den mest lämpliga markanvändningen och god hushållning från allmän synpunkt. Det framgår inte i planbeskrivningen hur kommunen avser att utföra översvämningsåtgärder för att klara ev. utbyggnad i området vid ett upphävande av detaljplanen.

Boverkets tillsynsvägledning

Länsstyrelsen bedömer risken för översvämning genom att beakta sannolikhet och konsekvens av en översvämning. Bedömningen utgår ifrån Boverkets tillsynsvägledning.

I Boverkets tillsynsvägledning avseende naturolyckor presenteras grundläggande utgångspunkter för planläggning med avseende på översvämningsrisk. Enligt de grundläggande utgångspunkterna bör ny sammanhållen bebyggelse lokaliseras till områden som inte hotas av översvämning. Sammanhållen bebyggelse bör som grundregel lokaliseras över nivån för beräknat högsta flöde i vattendrag eller över beräknad högsta nivå (BHN) i havet. Effekten av ett förändrat klimat under bebyggelsens förväntade livslängd behöver beaktas. Platsspecifika förhållanden kan ibland ha stor betydelse för sannolikheten för en viss typ av översvämning, exempelvis genom lokala fenomen som vågeffekter och vinduppstuvning. Hur stora vågeffekterna blir beror bland annat på kustens lutning och material, bottendjup och hur öppen kuststräcka är. Vinduppstuvningen beror bland annat på topografiska förhållanden och bottendjup. Denna typ av lokala förhållanden beaktas normalt inte i de nationella underlagen för sjöar och hav och måste således hanteras på annat sätt, exempelvis genom platsspecifika beräkningar eller tillräckliga säkerhetsmarginaler vid användningen av underlagen.

³ Riktlinjer för bedömning av översvämningsrisk (lansstyrelsen.se)

Länsstyrelsens bedömning

Risk för översvämning

Länsstyrelsen anser att de grundläggande utgångspunkterna i Boverkets samt Länsstyrelsens tillsynsvägledning är riktlinjer som ska följas och om avsteg görs från dessa ska kommunen visa att marken blir lämplig för bebyggelse.

Kommunen har angett att utökad bebyggelse inte är syftet med upphävandet av byggnadsplanen. Länsstyrelsen anser att detta går emot vad som framgår av planbeskrivning, där det bl.a. står att bostäderna i det aktuella området inte kan beviljas ytterligare bygglov och att gällande byggnadsplan därför är ett hinder och inte ett stöd för byggnation. Som länsstyrelsen tolkar planbeskrivningen är syftet därmed att möjliggöra för utökad bebyggelse.

Denna uppfattning, av länsstyrelsen, stöds även av att kommunen har för avsikt att upphäva strandskyddet för del av byggnadsplan enligt ansökan inkommen den 28 februari 2024 till länsstyrelsen.

Så som det framgår kommer ingen ny detaljplan att upprättas som kan säkerställa att riktlinjer för översvämning uppfylls.

Av planhandlingarna har det inte heller framkommit hur kommunen avser att säkerställa tillräckliga säkerhetsåtgärder vid eventuella bygglov.

Det framgår av Boverkets/Länsstyrelsens tillsynsvägledning att det är risken för översvämning som ska bedömas för att avgöra om avsedd markanvändning på en specifik plats blir lämplig eller inte. Bedömningen av översvämningens risker utgörs av två komponenter, dels hur sannolikt det är att en översvämning kan förväntas ske och dels vilka negativa konsekvenser en översvämning kan förväntas innebära. Att skapa sig en uppfattning om dessa komponenter är en förutsättning för att bedöma risken för översvämning. Vid bedömningen av om översvämningens risker hanteras på ett godtagbart sätt, måste alltså de specifika förutsättningarna som gäller för den aktuella planen beaktas.

Länsstyrelsen tillämpar ett 100-årsperspektiv i bedömningen av bebyggelsens livslängd, samt klimatscenario SSP5-8,5 83:e percentilen. Tidshorisont för bedömningen är satt till 2130.

Medelvattenståndet vid år 2130 bedöms vara 1,65 m i RH 2000.⁴ Då det saknas en bedömning av höga tillfälliga vattenstånd i Sölvesborg motsvarande högsta nivå i havet (BHN) använder Länsstyrelsen SMHI:s rapport "beräkning av högsta vattenstånd längs Sveriges kust, klimatologi 45" som utgångspunkt för bedömning av BHN, vilket är satt till 1,55 m över medelvattenståndet.⁵ Det saknas även en lokal beräkning av vinduppstuvnings- och vågseffekter. Länsstyrelsen tillämpar därför en säkerhetsmarginal på 0,4 m. Sammanlagt bedömer länsstyrelsen att mark över 3,6 m i RH 2000 är lämplig för bebyggelse.

I förevarande fall visar översvämningskarteringar att bebyggelsen i planområdet till största del ligger under 3,6 m i RH 2000. Undantag är två byggnader på Kompassvägen (nummer 2052 och 2056), men där tomtmark och tillfartsväg ligger för lågt, samt byggnader 2015 till 2021 och 2071 till 2077 längs Lanternans väg, som ligger tillräckligt högt och har tillgång till tillfartsväg (se figur 1).

Kommunen resonerar inte kring de platsspecifika förhållandena utan hänvisar endast till att det ska prövas genom bygglov.

Plan- och bygglagen anger att bebyggelse och byggnadsverk ska lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bland annat risken för olyckor, översvämningar och erosion (2 kap. 5 § PBL). Som framgår av länsstyrelsens riktlinjer är utgångspunkten att ny bebyggelse ska lokaliseras till områden utan översvämningsrisk under planerad användningstid. Flera aspekter behöver beaktas för att bedöma markens lämplighet:

- planerad användningstid
- vilken översvämningsrisk som är acceptabel
- behov av säkerhetsmarginal
- andra aspekter som kan behöva kombineras med höga havsvattenstånd.

I Boverkets samt Länsstyrelsens tillsynsvägledning anges att det i vissa fall kan vara motiverat med avsteg från de grundläggande utgångspunkterna, under förutsättning att konsekvenserna bedöms kunna hanteras på ett godtagbart sätt, samt att avsteg kan göras vid

⁴ <https://www.smhi.se/klimat/stigande-havsnivaer/framtida-medelvattenstand-1.165493>

⁵ https://www.smhi.se/polopoly_fs/1.129769!/Klimatologi_45.pdf

förtätning och komplettering av befintliga tätorter eller strukturer. Av Boverkets tillsynsvägledning framgår att det är nödvändigt att utgå från översvämningens möjliga utbredning för att bedöma konsekvensen av en översvämning. Övriga aspekter som har betydelse för konsekvenserna av en översvämning och som bör vägas in vid bedömning av översvämningens risk är också översvämningens varaktighet, områdets sammanhang med omgivande mark- och vattenområden, tillgänglighet, liv och hälsa samt skador på funktioner och egendom.

I planarbetet för aktuellt upphävande av detaljplan har kommunen inte hanterat frågan om eventuella konsekvenser vid översvämning av området. Enligt länsstyrelsens bedömning har kommunen därmed inte heller bedömt om de eventuella konsekvenserna som riskerar att uppstå vid en översvämning kan hanteras på ett sådant godtagbart sätt som motiverar avsteg från de grundläggande utgångspunkterna.

Länsstyrelsen anser att avsteg från de grundläggande utgångspunkterna bara kan motiveras då skälen enligt tillsynsvägledningen anses uppfyllda; när bebyggelsen inte bedöms kunna lokaliseras till områden som inte hotas av översvämning samt att tillräckliga skydds- och säkerhetsåtgärder vidtas.

Frågor som enligt Boverkets tillsynsvägledning bör inkluderas i en riskutredning som kan ligga till grund för avsteg inkluderar, men är inte begränsade till:

- Fördjupade underlag för översvämning och konsekvenser
- Tydliga ställningstaganden från kommunens sida som motiverar risktagandet
- Säkerhetsåtgärder i detaljplanen, där lokalisering av bebyggelse är av största vikt
- Säkerhetsåtgärder i form av översvämningsskydd
- Säkerhetsåtgärder i form av konsekvensbegränsningsskydd

Länsstyrelsen anser inte att det är tillräckligt att riktlinjerna avses beaktas i samband med bygglov.

Plan- och bygglagen förutsätter att frågor om hälsa, säkerhet, och risken för olyckor, översvämning och erosion beaktas genom hela planeringsprocessen.

Länsstyrelsen anser sammantaget att det är uppenbart att kommunen inte utrett risken för översvämning på ett tillfredställande sätt och inte heller tillräckligt redovisat de skydds- och säkerhetsåtgärder som behövs för att förhindra risker vid en eventuell översvämning och som ska ligga till grund för de avsteg som kan göras från de grundläggande utgångspunkterna. Länsstyrelsen bedömer att ett upphävande av detaljplanen sammantaget är olämpligt med hänsyn till risken för översvämning.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010-224 00 00 eller via e-post blekinge@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 1215-2024 i ämnesraden för e-post.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Helena Morgonsköld med planarkitekt Carina Burelius som föredragande. I ärendet har avdelningschef för samhällsbyggnad Inger Hansson, enhetschef Lena Ekroth samt klimatanpassningssamordnare Sanna Dufbäck Fornander och länsjurist Emma Ballovarre deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning Mark- och miljödomstolen

Du kan överklaga beslutet hos Mark- och miljödomstolen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos Mark- och miljödomstolen.

Så här överklagar du beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Blekinge antingen via e-post; blekinge@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Blekinge, 371 86 Karlskrona.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det Mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer ditt överklagande du bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, blekinge@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-224 00 00. Ange diarienummer 1215-2024.